



**T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

**TUNCELİ İL ÖZEL İDARESİ**  
2017 YILI  
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2018



## İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ .....	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU .....	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU .....	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI .....	5
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER .....	7
8.	EKLER.....	12



## TABLÖLAR LİSTESİ

<b>Tablo 1:</b> 2017 Yılı Ödenekler Tablosu	1
<b>Tablo 2:</b> 2017 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	1
<b>Tablo 3:</b> 2017 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	2



# 1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

## Mali Yapı

Tunceli İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2017 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Tunceli İl Özel İdaresine 2017 yılı bütçesiyle 28.000.000,00.- TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup 2016 yılından 55.152.328,57.- TL devreden ödenek ve Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 85.019.185,60.- TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 168.171.514,17.- TL'ye ulaşmıştır.

Tunceli İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2017 yılı Ödenek, Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

**Tablo 1: 2017 Yılı Ödenekler Tablosu**

Bütçe ile Verilen Ödenek	Önceki Yıldan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Net Bütçe Ödeneği Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
28.000.000,00	55.152.328,57	85.019.185,60	168.171.514,17	93.064.240,78	39.640.10,96	71.143.262,43

**Tablo 2: 2017 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu**

Gelir Türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
Vergi Gelirleri	150.000,00	
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.770.000,00	2.086.413,30
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli )		85.702.992,55
Diğer Gelirler	26.080.000,00	24.952.944,69
TOPLAM Öz Gelir	28.000.000,00	27.039.357,99
TOPLAM Genel Gelir	28.000.000,00	112.742.350,54

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce

aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

**Tablo 3: 2017 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu**

Gider Türü	Bütçe (TL)	Gerçekleşen (TL)
Personel Giderleri	8.011.000,00	27.823.151,39
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.082.000,00	4.371.671,97
Mal ve Hizmet Alım Gideri	11.521.000,00	14.058.533,36
Cari Transferler	2.050.000,00	3.243.200,32
Sermaye Giderleri	2.966.000,00	43.018.493,14
Sermaye Transferi	570.000,00	549.190,60
Yedek Ödenekler	1.800.000,00	
<b>TOPLAM</b>	<b>28.000.000,00</b>	<b>93.064.240,78</b>

Kurumun 2017 yılı faaliyet gideri 89.851.663,87.- TL, faaliyet geliri 112.243.497,26.- TL olup gelir fazlası ise 22.391.833,39.- TL olarak gerçekleşmiştir.

### **Muhasebe ve Raporlama Sistemi**

Tunceli İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanunla belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.



Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Tunceli İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğünce gerçekleştirilmektedir.

2017 yılı denetimi kapsamında Tunceli İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi

hesabı icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

## **2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU**

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

## **3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU**

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

## **4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI**

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün

belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

## 5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

### **BULGU 1: İller Bankası ve İl Özel İdaresine ait Şirketlerin Ortaklık Paylarının 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Doğru Olarak Takip Edilmemesi**

Tunceli İl Özel İdaresinin 2017 yılı Bilançosunda 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının gerçek bilgileri yansıtmadığı görülmektedir.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun “Ortaklık yapısı ve sermaye” başlıklı 4'üncü maddesinde

*“(1) Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.*

*(2) Bankanın sermayesi 9.000.000.000 (dokuz milyar) Türk Lirasıdır. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile beş katına kadar artırılabilir.*

*(3) Sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine aşağıdaki kaynaklar eklenir:*

*a) 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarlar.*

*b) Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından yüzde otuz oranında ayrılacak pay.*

*c) Diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlar.*

denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin;

240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabını açıklayan bölümünde ise;

*“Hesabın niteliği*

*Madde 178 - (1) Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.*

*Hesaba ilişkin işlemler*

*Madde 179 - (1) Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına ilişkin işlemler aşağıda gösterilmiştir.*

*a) Mali kuruluşların gerek nominal sermaye ve gerekse aynı sermaye transferi şeklindeki iştirakler gerçeğe uygun değeri ile bu hesaba kaydedilir. Sermayesine iştirak edilen mali kuruluşlara nakdi veya aynı sermaye şeklindeki katılımların bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mali kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerekir...*

*b) Bu hesaba kayıt yapılmasını gerektiren her bir işlemin belgesi en geç bir ay içinde muhasebe birimine intikal ettirilir. Söz konusu işlemlerden bütçe gelir ve gider hesaplarını ilgilendirenlere ilişkin kayıtların mahsup dönemi sonuna kadar, ilgili hesaplara kaydedilmek suretiyle yapılması zorunludur.”*

denilerek İl Özel İdaresinin İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesine iştirak edilmiş olan ortaklık payının 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu çerçevede ilgili hesapta yer alan ortaklık payı tutarı 2.527.508,70.- TL olması gerekirken 1.644.245,32.- TL olarak muhasebeleştirildiğinden söz konusu kaydın gerçek hesabı

yansıtmadığı görülmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** "İller Bankası Anonim Şirketinin ortaklık sermayesine geçmiş yıllara ait sehven işlenmeyen paylar kayıt altına alınmıştır" denilmektedir.

**Sonuç olarak** Ortaklık payı tutarlarının muhasebeleştirilmesine ilişkin esaslar ve tutarlar hakkında idare ile görüş birliğine varılmıştır; ancak 2017 yılı mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

## 6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tunceli İl Özel İdaresi'nin 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

## 7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

### **BULGU 1: Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ile Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Bilançoda Birlikte Yer Alması**

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 59 Dönem Faaliyet Sonuçları Hesap Grubunu açıklayan 360'ıncı maddesinde;

*"(1) Bu hesap grubu, dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.*

*(2) Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.*

*590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı*

*591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)"*

denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğine, niteliğine göre de faaliyet sonucunun ilgili hesaba kaydedileceğine açıklık getirilmiştir.

Ancak Tunceli İl Özel İdaresi 2017 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu incelendiğinde, kurumun birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde

gerçekleşen olumsuz faaliyet sonucu ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet sonucunun karşılıklı mahsubu gerçekleştirilmeden hem 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı hem de 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile bilançoya yansıtıldığı görülmüştür. Bir idarenin faaliyetlerinden kaynaklanan sonucun aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olarak gerçekleşmesi mümkün olamayacağından Tunceli İl Özel İdaresi 2017 yılı Bilançosunda 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bir arada gösterilmesinin yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

**Kamu idaresi cevabında;** "İçişleri Bakanlığı tarafından geliştirilen tahakkuk esaslı analitik bütçe muhasebe programı olan ve e-içişleri sistemi üzerinden yapılan işlemler sonucunda merkez ve diğer ilçelerin mizanları, bilançoları ve diğer mali tabloları ayrı ayrı elde edilmektedir. Bu sebeple Sayıştay'a sunulan mizan ve bilançolar tek bir muhasebe biriminin mizanı yada bilançosu olmayıp, merkez ve diğer ilçe birimlerini içine alan birleşik bir mali tablodur. 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu hesaplarının bilançoda birlikte yer almaması gerektiği sorunun genel sistem hatası olduğu ancak bu sistem hatalarının söz konusu ilgili bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir" denilmektedir.

**Sonuç olarak** 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının bilançoda birlikte yer almaması gerektiği ve bunun sistem hatası olduğu hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır; ancak e-içişleri sisteminin olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçlarını bilançoda bir arada göstermesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2017 yılı mali tablolarında 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49'uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 48'inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla yönelik olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin

kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtmekle birlikte sorun aktarma ve giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluşu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması göz önüne alındığında denetim görüşünü etkileyen bu sistem hatalarının söz konusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

**BULGU 2: Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, Kira Bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi**

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazılarında, taşınmazlardan kiraya verilenler için 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının, bu taşınmazlardan elde edilecek toplam kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin yıllar itibarıyla izlenebilmesi amacıyla 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ihdas edildiği ve bu hesapların yardımcı hesap kayıtlarının da Eki 2’de açıklandığı belirtilmiştir.

Söz konusu Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısında;

*“1-Kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının ilgili yardımcı hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; diğer taraftan toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.*

*2- Dönem sonlarında, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilecektir.*

*3- Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Kira sözleşmesi ya da irtifak hakkı tesisi süresi sona erdiğinde 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına alacak kaydedilecektir.*

...”

denilmekte ve yazı ekinde örnek muhasebe kayıtlarına yer verilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabını açıklayan 475'inci maddesinde de;

*“(1) Bu hesap kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılır.”*

denilmekte; devamında da 476'ncı madde olarak hesabın işleyişine açıklık getirilmektedir.

Her ne kadar Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer verilmemiş de olsa 2017 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı hesap kodları arasında sayılmıştır.

Tunceli İl Özel İdaresinin mülkiyetinde olan gayrimenkullerden kiraya verilenlerin Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan hesap kodları itibariyle muhasebe kayıtlarında yer alması hem Yönetmeliğin hem de Muhasebat Genel Müdürlüğünün yazıları gereğidir. Ancak bu mülklerin kiralanmasına ilişkin işlemler muhasebe kayıtlarına yansıtılmamıştır.

Kiraya verilen duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden anılan hesaplarda takip edilmemesi nedeniyle Tunceli İl Özel İdaresinin yıl içinde ve yılsonunda düzenlenen mali tablolarında 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ile 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesapları yer almamaktadır.

***Kamu idaresi cevabında;*** "Tunceli İl Özel İdaresi mülkiyetinde bulunan kayıtlı gayrı menkullerinden kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden ilgili hesaplara alınarak muhasebeleştirilmesi konusunda bulguda bulunan eksikliklerin mevzuata uygun hale getirilmesi sağlanacaktır" denilmektedir.



**Sonuç olarak** Kiraya verilen taşınmazların muhasebe kayıtları konusunda idare ile görüş birliğine varılmıştır; ancak 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı, 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ile 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesapları açısından 2017 yılı mali tablolarındaki hata devam etmektedir.

**8. EKLER****EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****TUNCELİ İL ÖZEL İDARESİ 2017 YILI BİLANÇOSU**

<b>AKTİF</b>		<b>PASİF</b>	
<b>1 DÖNEN VARLIKLAR</b>	<b>81.433.846,56</b>	<b>3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR</b>	<b>4.412.006,14</b>
<b>10 HAZIR DEĞERLER</b>	<b>79.874.363,21</b>	<b>32 FAALİYET BORÇLARI</b>	<b>298.450,84</b>
102 BANKA HS.	79.874.363,21	320 BÜTÇE EMANETLERİ HS.	298.450,84
<b>12 FAALİYET ALACAKLARI</b>	<b>188.319,99</b>	<b>33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR</b>	<b>2.486.125,83</b>
121 GELİR. TAK. ALACAKLAR HS.	188.319,99	330 ALINAN DEP. VE TEM. HS.	330.521,38
<b>14 DİĞER ALACAKLAR</b>	<b>59.663,02</b>	333 EMANETLER HS.	2.155.604,45
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HS.	59.663,02	<b>36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER</b>	<b>1.627.429,47</b>
<b>15 STOKLAR</b>	<b>1.118.069,48</b>	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HS.	1.082.168,93
150 İLK MADDE VE MALZEME HS.	1.118.069,48	361 ÖDENECEK SOS. GÜV. KES. HS.	455.535,78
<b>16 ÖN ÖDEMELER</b>	<b>193.430,86</b>	362 FON. DİĞ. KAMU AD. TAH. HS.	44.155,55
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KRED. HS.	193.430,86	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HS.	45.569,21
<b>2 DURAN VARLIKLAR</b>	<b>35.341.289,74</b>	<b>4 UZUN VADELİ YAB. KAYNAKLAR</b>	<b>9.060.304,65</b>
<b>22 FAALİYET ALACAKLARI</b>	<b>8.648,45</b>	<b>43 DİĞER BORÇLAR</b>	<b>253.831,13</b>
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HS.	8.648,45	430 ALINAN DEP. VE TEM. HS.	253.831,13
<b>24 MALİ DURAN VARLIKLAR</b>	<b>1.860.866,20</b>	<b>47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI</b>	<b>8.806.473,52</b>
240 MALİ KUR. YAT. SER. HS.	1.644.245,32	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HS.	8.806.473,52
241 MALVE HİZ. ÜR. KUR. YAT. SER. HS.	216.620,88	<b>5 ÖZ KAYNAKLAR</b>	<b>103.302.825,51</b>
<b>25 MADDİ DURAN VARLIKLAR</b>	<b>33.471.775,09</b>	<b>50 NET DEĞER</b>	<b>119.155.820,92</b>
250 ARAZİ VE ARSALAR HS.	434.308,00	500 NET DEĞER HS.	119.155.820,92
252 BİNALAR HS.	15.557.470,06	<b>51 DEĞER HAREKETLERİ</b>	<b>8.748.612,19</b>
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HS.	8.131.877,52	511 MUHASEBE BİR. ARASI İŞL. HS.	100.000,00
254 TAŞITLAR HS.	7.364.696,55	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HS.	8.648.612,19
255 DEMİRBAŞLAR HS.	1.988.368,47	<b>57 GEÇMİŞ YIL. OLUMLU FAAL. SON.</b>	<b>29.055.352,08</b>
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HS.	-4.945,51	<b>58 GEÇ. YIL. OLUMSUZ FAAL. SONUÇ.</b>	<b>-76.048.793,07</b>
(-)		<b>59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI</b>	<b>22.391.833,39</b>
		590 DÖNEM OLUMLU FAAL. SON. HS.	30.109.909,73
		591 DÖNEM OLUMSUZ FAAL. SON. HS. (-)	-7.718.076,34
		)	
<b>AKTİF TOPLAMI</b>	<b>116.775.136,30</b>	<b>PASİF TOPLAMI</b>	<b>116.775.136,30</b>

**TUNCELİ İL ÖZEL İDARESİ 2017 YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU**

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GİDERİN TÜRÜ	2015	2016	2017
	Kod.1		TL	TL	TL
630	1	Personel Giderleri	23.580.082,58	25.655.016,03	25.057.803,34
630	2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.352.262,11	3.338.475,36	4.371.671,97
630	3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	5.721.205,65	6.059.877,17	7.454.144,40
630	5	Cari Transferler	4.289.149,68	627.646,50	2.871.631,89
630	7	Sermaye Transferleri	30.776.264,05	38.618.805,82	42.335.259,27
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	0,00	601.392,05	2.020.292,72
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	5.505.726,18	6.161.652,60	5.740.860,28
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler			
630	99	Diğer Giderler			
<b>GİDERLER TOPLAMI</b>			<b>73.224.690,25</b>	<b>81.062.865,53</b>	<b>89.851.663,87</b>

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap	GELİRİN TÜRÜ	2015	2016	2017
	Kod.1		TL	TL	TL
600	1	Vergi Gelirleri	9.046,00	46.842,20	0,00
600	3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	767.792,89	1.599.535,30	1.573.309,77
600	4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	75.371.754,24	69.506.039,09	85.702.992,55
600	5	Diğer Gelirler	19.250.188,90	22.342.844,53	24.967.194,94
<b>GELİRLER TOPLAMI</b>			<b>95.398.782,03</b>	<b>93.495.261,12</b>	<b>112.243.497,26</b>

<b>FAALİYET SONUCU</b>			<b>22.174.091,78</b>	<b>12.432.395,59</b>	<b>22.391.833,39</b>
------------------------	--	--	----------------------	----------------------	----------------------